

Werk uitvoeren voor natuur in Willinks Weust

Nieuwsbrief Natura 2000-gebied Willinks Weust

Nummer 18, oktober 2025

In deze nieuwsbrief informeren we u over de uitvoering van de maatregelen uit het tweede Natura 2000-beheerplan. De vorige nieuwsbrief ging over de procedure van vaststellen van het beheerplan. Die procedure is nu geheel afgerond. We zijn gestart met de voorbereiding en de uitvoering van de maatregelen uit dat plan. Verder leest u over de effecten van eerder genomen herstelmaatregelen en over stikstofstroken.

Voortaan verzenden we de nieuwsbrief alleen nog digitaal. Ontvangt u de nieuwsbrief per post en wilt u op de hoogte blijven? In het blauwe kader op pagina 3 staat hoe u zich kunt aanmelden voor de digitale nieuwsbrief.

Maatregelen uit het tweede Natura 2000-beheerplan

De komende jaren gaan we maatregelen uitvoeren die staan in het tweede Natura 2000-beheerplan. We gaan onder andere een productiebosje omvormen naar heischraal grasland, de waterhuishouding van Willinks Weust onderzoeken, invasieve exoten bestrijden en ecologische verbindingen met andere natuurgebieden verkennen en verbeteren.

Onderzoek naar de erosiegeul

Aan de zuidkant van het gebied ligt een in de ijstijd ontstane erosiedal die later weer is opgevuld met zand. We willen weten of in de toekomst verdrogingsproblemen kunnen gaan spelen in het erosiedal. Daarvoor gaan we onderzoek doen naar de waterhuishouding. Voor het onderzoek is het nodig om een aantal tijdelijke peilbuizen te plaatsen in de lengterichting van het erosiedal. We verwachten dat het onderzoek ongeveer 3 jaar zal duren.

Productiebosje wordt heischraal grasland

We willen de oppervlakte van heischrale graslanden vergroten en de bestaande heischrale graslanden met elkaar verbinden. Dit vergroot de overlevingskansen van de bijzondere en kwetsbare planten- en diersoorten die er voorkomen. Hiervoor is vijf jaar geleden al midden in het natuurgebied het grootste deel van een naaldhoutbosje weggehaald. Daar komt de heide-ontwikkeling al heel goed op gang. Nu rest nog 0,2 hectare. Het gaat om een productiebosje met voornamelijk douglassparren langs de Vossen-veldsebeek. Dat kon toen niet worden weggehaald vanwege een sperwernest. Een expert heeft vastgesteld dat de sperwer al enige jaren niet meer aanwezig is. Het bosje kan nu gekapt worden. De werkzaamheden voeren we dit najaar nog uit. De loofbomen en struiken worden daarbij zo veel mogelijk gespaard. Tijdens de uitvoering wordt het wandelpad tijdelijk afgesloten. Dit is met borden aangegeven.

Natuurperceel inrichten

Aan de zuidkant van Willinks Weust ligt in het Gelders Natuurnetwerk een natuurperceel. Sinds 4 jaar is de provincie eigenaar en beheerder van dit perceel. We maken nu plannen om het perceel van ongeveer 2 hectare verder in te richten. Daarmee verwachten we de natuur binnen de grenzen van het Natura 2000-gebied Willinks Weust te versterken.

Op het zuidelijk deel van het perceel laten we bos ontstaan. Dat gebeurt door spontane ontwikkeling. En we helpen een handje door groepsgewijze aanplant van bomen en struiken. Op het noordelijk deel wordt een schraalland ontwikkeld. Daarvoor gaan we de voedselrijke bovengrond afgraven. Hierdoor ontstaat een verbinding tussen 2 bestaande voedselarme graslanden van Willinks Weust. Tijdens een veldbezoek in september hebben we de directe buurt verteld over de plannen. We verwachten de werkzaamheden in 2026 te gaan uitvoeren.

Minder stikstof rond kwetsbare natuur

Provincie Gelderland wil de stikstofuitstoot in en rond stikstofgevoelige natuur verminderen. Dat is nodig om de natuur te herstellen en vergunningen voor woningbouw, uitbreiding van bedrijven en veilige wegen weer mogelijk te maken. Want op dit moment zit Gelderland op slot. We hebben daarvoor stroken van maximaal 500 meter aangewezen rond stikstofgevoelige natuur op de Veluwe, Landgoederen Brummen en Willinks Weust en Bekendelle bij Winterswijk. In deze stroken moet de stikstofuitstoot in 10 jaar tijd fors omlaag. Dit is onderdeel van een grotere aanpak stikstof voor heel Gelderland.

Ideeën voor minder stikstof

Alle sectoren dragen bij aan minder stikstofuitstoot. Denk aan agrarisch, bouwen en wonen, mobiliteit, bedrijven en maatschappelijke instellingen. We hebben voor deze sectoren ideeën bedacht voor minder stikstofuitstoot. Daarover zijn we in gesprek met inwoners, ondernemers en grondgebruikers die wonen en werken in de stroken. Meedenken kan tot 31 oktober op het platform denkmee.gelderland.nl/stikstof.

Tijdens de inloopbijeenkomsten op 21 oktober voor de 2 Natura 2000-gebieden bij Winterswijk hebben we reacties op de voorgestelde regels verzameld.

De reacties kunt u lezen op: <https://denkmee.gelderland.nl/stikstof/verslagen-gesprekken/winterswijk-dinsdag-21-oktober-2025>

Formele inspraak

We vinden de mening van ondernemers en inwoners in en rond de kwetsbare natuur heel belangrijk. We willen graag weten wat ze van de ideeën vinden en ook wat ze nodig hebben om hieraan te kunnen voldoen. We bekijken alle reacties en beoordelen of ze financieel, praktisch en juridisch haalbaar zijn.

Voordat we alle regels voor minder stikstofuitstoot vastleggen in de omgevingsverordening is er nog een formele inspraakprocedure. Iedereen kan dan een reactie (zienswijze) geven op de regels. Dat is in het voorjaar van 2026.

Natuurherstel

Ondertussen blijven we werken we aan natuurherstel in Willinks Weust. Dat blijft belangrijk.

Nieuwsbrief Willinks Weust voortaan alleen digitaal

We stappen over naar een digitale nieuwsbrief over Willinks Weust. Ontvangt u de nieuwsbrief per post en wilt u op de hoogte blijven van de ontwikkelingen in het natuurgebied? Stuur dan een mail naar willinkswouest@gelderland.nl met vermelding van 'Aanmelden digitale nieuwsbrief'.

U kunt de nieuwsbrief ook op de website bekijken. Op www.gelderland.nl/willinks-weust staan onderaan de pagina de laatst verzonden nieuwsbrieven. Meer informatie over de herstelmaatregelen voor natuur in Willinks Weust vindt u ook op deze pagina.

Nieuws uit de natuur

Eerste signalen van natuurherstel

De natuurherstelwerkzaamheden aan bodem en waterhuishouding in Willinks Weust zijn enkele jaren geleden afgerond. Al vrij snel na de werkzaamheden kwam de vraag 'En, is de natuur nu weer hersteld?' Maar natuurherstel kost tijd, het ontwikkelen naar een volwaardig blauwgrasland kan wel 20 jaar duren. Zeker op plekken waar de bodem is afgegraven, dan begint de natuur weer vanaf nul.

Toch zien we al de eerste prille positieve vegetatieontwikkelingen in het gebied. Op de afgegraven delen groeien bijvoorbeeld al biezenknoppen, geelgroene zegge en blauwe zegge. Veelbelovende soorten. Toch zijn we er nog niet. Het hele gebied lijdt onder droogte en stikstofneerslag. Aan deze knelpunten wordt de komende jaren gewerkt.

Meer weten? Lees het volledige bericht van Tim Termaat, ecooloog bij Staatsbosbeheer: <https://www.staatsbosbeheer.nl/wat-we-doen/nieuws/2025/06/willinks-weust-herstel-van-een-spectaculair-natuurgebied>

Verjonging van jeneverbes

Jonge jeneverbes in Willinks Weust

De jeneverbes heeft het moeilijk in Nederland. Hoewel de volwassen struiken handhaven, komt er niet of nauwelijks verjonging op gang. Dit maakt de soort kwetsbaar in haar voortbestaan op de lange termijn. De soort stelt kritische eisen aan zijn omgeving voor verjonging. Gelukkig hebben we in vochtige graslanden, de zogeheten Weusten, weer enkele jonge jeneverbessen waargenomen. Dat is hoopvol voor de jeneverbesstruwelen van de Weusten in de toekomst.

Opnieuw succesvol broedjaar oehoes

Jonge oehoes in de groevewand, foto Marco Wiggemans

Zoals elk jaar hebben ook dit jaar de oehoes weer in de groevewand gebroed. En met succes, er zijn 2 jongen groot geworden. Het was begin dit jaar wel even spannend. De vaste broedplek van de oehoes was verdwenen door verschuivingen in de groevewand. Gelukkig hebben ze elders opnieuw een geschikte broedplek gevonden. Voor het publiek een gelukje dat de nieuwe broedlocatie vanaf de kijkwand nog steeds goed te zien was. De jongen zijn inmiddels zelf ook groot, en hebben de omgeving verlaten om op zoek te gaan naar een eigen territorium en partner. Landelijk gaat het goed met de oehoe en neemt het aantal oehoeterritoria de laatste jaren elk jaar met zo'n 20% toe. Vorig jaar waren er 103 territoria bekend, dit jaar 129.

Gele hommelfroofvlieg, foto Wil van Hoven

Vliegen en zweefvliegen

Ook voor insecten als vliegen en zweefvliegen is Willinks Weust een bijzonder gebied met veel verschillende en zeldzame (rode lijst)soorten. Dankzij een vrijwilliger die zweefvliegen monitort heeft Staatsbosbeheer gegevens over de vliegen en zweefvliegen in het gebied. We kijken terug op de waarnemingen van 2024, de monitoring van 2025 is namelijk nog niet klaar. Er werden 180 soorten vliegen waargenomen verdeeld over 23 ‘families’, waaronder ook veel bijzondere of zeldzame soorten. Een greep uit de waarnemingen zijn de grote fopblaaskop, kale sapzweefvliegen en eikenspitsbek. Stuk voor stuk kenmerkende soorten van oud loofbos.

Op de Weusten zijn het zilveren krieltje en de kleinvlekplatbek die bij de tormentil vliegt waargenomen. Onder de roofvliegen zijn de zeldzame zwartdijroofvlieg gevonden en de minder zeldzame (maar wel indrukwekkende verschijning) van de gele hommelfroofvlieg. In de natte delen in ontwikkeling werden gemakkelijk 10 verschillende soorten slakkendoders aangetroffen. Ze hebben hun naam te danken aan de larven die slakken eten.

Grote fopblaaskop, foto Wil van Hoven

Schapenbegrazing

Heidebeheer door Kempische heideschape, foto Ayla Maagdenberg

Ontwikkeling van struikheide

Delen van het natuurgebied zijn ook in 2025 weer begraasd met schapen. Schapen hebben een positief effect op de ontwikkeling van met name de heide. Ze zorgen voor variatie door hun graasgedrag en betreding. Daarnaast helpen ze voorkomen dat er veel struiken of bomen opkomen in de heide. Ze grazen op de bestaande heide, én op de terreinen waar bomen zijn gekapt. Op de voormalige bosbodem ontwikkelt de nieuwe heide zich al snel. De bomen die dit najaar worden gekapt, gaan ook ruimte geven aan open vegetaties. Lees daarover meer in een eerder artikel. De verwachting is dat heidestruiken hier ook snel zullen opkomen.

Bijzondere natuur beschermen, herstellen en versterken

Willinks Weust is een kleinschalig gebied met verrassende natuur. Dat komt door de speciale opbouw van de bodem: de ondergrond bestaat voor een deel uit muschelkalk en bontzandsteen, afgedekt met keileem en zand. Dit is voor Nederland en Europa uniek en levert bijzondere natuur op. Daarom maakt het gebied deel uit van Natura 2000: een netwerk van beschermde natuurgebieden in Europa.

In een van de groeves broedt een paartje oehoes. Deze groeve is ook het leefgebied van de kamsalamander en de rugstreeppad. Zeldzame planten zoals karwijselie, vlozegge, blonde zegge, bevertjesmos en kammos voelen zich thuis in de vochtige graslanden. In het gebied vind je ook jeneverbesstruiken, hulst, beukenbossen en eiken-haagbeukenbossen. Deze bijzondere natuur willen we behouden en versterken.

Veel zeldzame planten en dieren hebben het namelijk moeilijk. Hun leefgebied is klein, uit de lucht komt te veel stikstof en de grond is te droog en te voedselrijk. Als we de omstandigheden verbeteren, dan kan de natuur zich herstellen. Zo is de natuur beter bestand tegen invloeden van buitenaf, zoals langdurige droogte en stikstof.

Hoe gaat het met de beschermde natuur?

Om te weten hoe het staat met de natuur in stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden in Gelderland, hebben we natuurdoelanalyses (nda) gemaakt. In de nda staat of we de natuurdoelen halen als we de vastgestelde maatregelen uitvoeren. De analyse van Willinks Weust is gebaseerd op het ontwerp-beheerplan voor dit Natura 2000-gebied.

We legden de natuurdoelanalyse voor aan de Ecologische Autoriteit

De Ecologische Autoriteit (EA) kijkt of in de nda alle beschikbare ecologische kennis en informatie gebruikt is om besluiten over behouden en uitbreiden van beschermde natuur te onderbouwen. De EA beoordeelt ook of er voldoende maatregelen worden genomen om de natuurdoelen te halen. Daarover geven ze vervolgens een onafhankelijk advies.

Advies over Willinks Weust

De Ecologische Autoriteit adviseerde ook over Willinks Weust, dat deed ze in maart 2024. De EA constateert dat in het natuurgebied al grootschalige maatregelen zijn genomen voor natuurherstel en het halen van de Natura 2000-doelen. Tegelijkertijd heeft het gebied nog altijd last van te veel stikstofneerslag, verdroging en verhoogde concentraties nitraat en sulfaat in het water. De EA adviseert om dit nader te onderzoeken. Zij adviseert daarnaast het versterken van ecologische verbindingen en ziet mogelijkheden voor natuurherstel als we hiervoor maatregelen nemen.

We herkennen de knelpunten die de EA benoemt. Bijvoorbeeld dat de stikstofbelasting nog steeds te hoog is en dat een structurele stikstofreductie noodzakelijk is voor duurzaam herstel. En ook dat onderzoek nodig is voor beter inzicht in de waterhuishouding, zodat we effectieve maatregelen binnen en buiten het natuurgebied kunnen nemen. Die maatregelen staan ook in het beheerplan en voeren we de komende jaren uit.

Lees meer over de natuurdoelanalyses:
www.gelderland.nl/natuurdoelanalyse.

Lees het volledige advies op de website van de EA:
www.ecologischeautoriteit.nl/actueel/nieuws/stevig-ingezet-op-natuurherstel-willinks-weust-wat

Colofon

Deze nieuwsbrief is een uitgave van provincie Gelderland. U ontvangt deze nieuwsbrief omdat u eigendommen heeft in of dicht bij Willinks Weust, omdat u omwonende bent of in het verleden betrokken was bij ontwikkelingen in het gebied. Wij houden u via nieuwsbrieven op de hoogte.

Aan- en afmelden nieuwsbrief

Ontvangt u de nieuwsbrief nog niet? Stuur dan een mail naar: willinksweust@gelderland.nl. Wenst u de nieuwsbrief niet meer te ontvangen? Dan kunt u zich ook via dit mailadres afmelden.

Meer informatie op website

Achtergrondinformatie en documenten kunt u raadplegen op www.gelderland.nl/willinks-weust. Ook het huidige Natura 2000-beheerplan van Willinks Weust staat op deze website.

Provincie Gelderland

Markt 11

6811 CG Arnhem

Postbus 9090

6800 CX Arnhem

026 359 99 99

provincieloket@gelderland.nl

www.gelderland.nl